

---

3. TEGEVUSVALDKOND: RAHVASTIK JA REGIONAALALA

3.1 Tegevusvaldkonna kirjeldus

Tegevusvaldkond hõlmab rahvastiku toimingute alase riikliku tegevuse korraldamist, perekonnaseisuasutuste juhendamist ning rahvastikuregistri pidamist, kohaliku omavalitsuse arengu, regionaalhalduse, riigi regionaalarengu, ruumilise planeerimise, kodanikuühiskonna arengu ja kirikute ning kogudustega seotud asjade korraldamist, sealhulgas Siseministeeriumi pädevuse piires valdkondlike poliitikate kavandamist, analüüsimist ja koordineerimist.

Tegevusvaldkonda iseloomustab polüfunktsionaalsus. Tegevusvaldkonna strateegiliste eesmärkide saavutamiseks kavandatud meetmete sisu moodustavad tegevused hõlmavad väga erinevaid ühiskonnaelu valdkondi, alates rahvastiku toimingute korraldamisest, planeerimisalasest tegevusest ja maa- ning omandireformist ja lõpetades maakondlike sotsiaalhoolekande-, tervishoiu-, spordi- ning infosüsteemide arendamise alaste ülesannete täitmisega. Tegevusvaldkonna teeb eriomaseks asjaolu, et enamike ministeeriumide paljud valitsemisalajärgsed ülesanded viiakse ellu selle valdkonna kaudu kas regionaalsel, maakondlikul või kohaliku omavalitsuse tasandil. Tegevusvaldkonnas kogutav informatsioon ja selle analüüs võimaldab saada horisontaalse vaate (regionaalpoliitika) avaliku sektori muidu vertikaalsuunalisest harukondlikust toimimisest (sektorpoliitika). Lisaks on eeltoodust tulenevalt tegevusvaldkonna strateegiliste eesmärkide saavutamisel erakordselt kõrge prioriteetsusega Siseministeeriumi koostöö teiste ministeeriumidega.

Tegevusvaldkonna strateegilised eesmärgid on järgmised: kvaliteetsed isikuandmed, aktiivne kodanikuühiskond, tasakaalustatud ruumiline ja regionaalne areng ning toimiv regionaalne ja kohalik haldus.

Tegevusvaldkond jaguneb: rahvastiku toimingud, kodanikuühiskond, usuasjad, regionaalareng, ruumiline planeerimine, kohalik omavalitsus, regionaalhaldus ning kohanimekorraldus.

Peamised õiguslikud alused valdkonna funktsioonide täitmisel on: Vabariigi Valitsuse seadus, kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus, kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seadus, pühasustusega väikesaarte seadus, kohanimeseadus, hasartmängumaksu seadus, struktuuritoetuse seadus, planeerimisseadus, mittetulundusühingute seadus, sihtasutuste seadus, perekonnaseadus, nimeseadus, rahvastikuregistri seadus, kirikute ja koguduste seadus ning võlaõigusseadus.

Tegevusvaldkonda suunavad strateegilised põhidokumendid on: koalitsioonilepe, riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013, Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsioon, Vabariigi Valitsuse ja Eesti Kirikute Nõukogu vahel sõlmitud ühishuvide protokoll, Eesti infoühiskonna arengukava 2013, Eesti regionaalarengu strateegia 2005-2015, strateegia Säästev Eesti 21 ja üleriigiline planeering „Eesti 2010“.

Järgnevalt on kirjeldatud tegevusvaldkonna alamvaldkondade **hetkeseisu või selgitatud üldiseid suundumusi**. Kõigi hõlmatavate valdkondade hetkeolukorra pikem analüüs on toodud arengukava lisas.

- Eestis toimuvate rahvastikusündmuste kõikne registreerimine on ajas pidev ja jääv tegevus. Koostatud dokumente säilitatakse nii paberil (perekonnaseisuarhiivides) kui ka elektrooniliselt (rahvastikuregistris alates 2000. aastast). Elektroonilise andmebaasi olemasolu võimaldab teostada kõikset kontrolli andmete olemasolu ja kvaliteedi üle.

Rahvastikuregister on riigi põhiregister, kuhu annavad andmeid maavalitsused ja kohaliku omavalitsuse üksused, vaimulikud, meditsiinasutused, välisesindused, Kodakondsus- ja Migratsiooniamet, kohtud ning Autoregistrikeskus. Registri kasutajate ring on veelgi laiem ning vajadus rahvastikuregistri andmete järele e-ühiskonna arenedes järjest kasvab.

- 2002. aastal Riigikogu poolt heakskiidetud Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni ellurakendamiseks loodi 2003. aasta lõpus Vabariigi Valitsuse ja kodanikuühenduste esindajate ühiskomisjon, mida juhib regionaalminister ja koordineerib Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakond. Komisjon koosneb 16 valdkondliku kodanikuühenduste katusorganisatsioonide ning 11 avaliku sektori esindajast.

- Usuasjade korraldamise eesmärk on aidata kaasa riigi ja kohaliku omavalitsuse ning usuliste ühenduste vaheliste suhete arendamisele, korraldada vastavate lepingute alusel ja täitmiseks kirikuvaradega seotud küsimusi ning analüüsida ja üldistada usuvalu probleemistikku riigis.

- Eesti ühiskonna ruumistruktuur on ümber kujunemas. Viimase 15 aasta jooksul toimunud muutused maapiirkondade elu- ja ettevõtlustingimustes, sealhulgas põllumajanduse osatähtsuse langus, on põhjustanud nii rahvastiku kui majandustegevuse koondumise suurematesse keskustesse ja nende lähitagamaadele.

Suuremate linnade ja maakonnakeskuste areng mõjutab üha enam Eesti regionaalseid ebavõrdsusi. Rahvastiku ja kapitali koondumine suurematesse keskustesse ja nende tagamaadele on vähendanud Eestisisest regionaalset tasakaalustatust.

Lisaks teenuste kättesaadavuse ja vastava infrastruktuuri seisundi erinevustele avaldub regionaalne tasakaalustamatus ka erinevustes tööpuuduse ja elanikkonna sissetulekute osas. Need on maakonniti märkimisväärsed; väljaspool suuremaid linnu on elatustase madalam ning tegevusvõimalused ühekülgsemad. See toob kaasa riski kaotada arengu jätkusuutlikkus äärepiirkondades. Rahvastiku jätkuv koondumine linnapiirkondadesse toob ühiskonnale tervikuna kaasa täiendavaid kulutusi, vajaduse täiendada infrastruktuuri järele, kasvava surve looduskeskkonnale, inflatsioonisurve, mitmete sotsiaalsete probleemide teravnemise jm.

Oluline märksõna Eesti linnaliste probleemide hulgas on valglinnastumine. Valglinnastumine on terav probleem Tallinna, vähemal määral ka Tartu ja Pärnu linnapiirkondades. Valglinnastumine väljendub nii rahvastiku ümberpaiknemises linnalisest keskusest lähitagamaale kui ka tootmis- ja kaubandusüksuste poolt kasutatavate territooriumide juurdekasvus linnalähistel rohealadel. Kuigi linnaliste alade laienemine linnade tagamaa arvel on mõõdukas ulatuses loomulik ja paratamatu nähtus, toimub see Eestis stiihiliselt ja on surutud väga lühikese ajaperioodi sisse. Paratamatult toob see kaasa kohalike avalike teenuste osutamiseks vajalike infrastruktuuride ülekoormatuse uusasumites, linnalähiste avalike puhkealade vaegarengu ning transpordiprobleemide kiire kasvu.

Elanikkonna kiire kasv uusasumites on tinginud avalike teenuste infrastruktuuri ülekoormatuse eelkõige üldhariduse ja lastehoiu valdkondades.

- Vabariigi Valitsus kehtestas üleriigilise planeeringu ja selle elluviimise tegevuskava 2000. aastal. Üleriigilise planeeringu uuendamisele tuleb asuda hiljemalt 2009. aastal. Kõikides maakondades koostati üldine, kõiki teemasid käsitlev maakonnaplaneering aastatel 1995-2000 ning kehtestati ajavahemikus 1998-2000. Maakonnaplaneering vajab pidevat uuendamist, uuendamine toimub teemade kaupa. Esimene teemaplaneering oli „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”, mis on valminud kõigis maakondades peale Saaremaa. Praegu koostatakse teemaplaneeringut „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur”, mille valmimise tähtaeg on 2007. aasta lõpp. Lisaks nendele, Vabariigi Valitsuse poolt algatatud ja kõikides maakondades koostatavatele planeeringutele, on maavanemate initsiatiivil koostatud erinevaid teemaplaneeringuid: Ida-Virumaal põlevkivi kaevandusalade teemaplaneering, Järvamaal loomsete jäätmete matmispaiga asukohavaliku planeering, maakondliku jalgrattateede võrgustiku teemaplaneering Järvamaal ja Võrumaal. Koostamisel on Via-Hanseatica arengukoridori teemaplaneering Valgamaal ja Jõgevamaal.

Linnadest on suurem osa saanud kaasaegsed üldplaneeringud. Kahjuks ei ole mõned suuremad linnad ja maakonnakeskused (Viljandi, Rakvere, Kohtla-Järve) seni suutnud üldplaneeringut koostada. Tallinnal puuduvad linnaosade üldplaneeringud, mis tagaksid motiveerituma aluse detailplaneerimis- ja ehitusotsustele.

- 1. jaanuari 2007 seisuga on Eestis 227 kohaliku omavalitsuse üksust, 33 linna ja 194 valda. Aastast aastasse suureneb omavalitsusüksuste pädevusse kuuluvate avalike teenuste hulk ja eelarveliste vahendite maht, kasvab elanike huvi ja soov kaasa rääkida oma kodukandi arengu küsimustes.

- Riigi regionaalhaldus hõlmab avaliku halduse funktsioonide täitmist ja avalike teenuste osutamist maakondlikul tasandil või maakonnaüleselt. Riigi regionaalhaldust teostavad 15 Siseministeeriumi valitsemisalas asuvat maavalitsust ja keskvalitsusasutuste kohahaldusüksused (ministeeriumide otsesed allüksused, ministeeriumide hallatavate riigiasutuste allüksused, ministeeriumide valitsemisala asutuste allüksused, valitsusasutuste allüksused). Maavalitsused teostavad regionaalhaldust maakondades polüfunktsionaalse kohahalduse institutsioonina. Keskvalitsusasutuste kohahaldusüksused korraldavad maakondades harupoliitika elluviimist.

Regionaalhalduse valdkonnas Siseministeerium analüüsib, kavandab ja koordineerib riigi regionaalhalduse poliitikat ning osaleb vastavate õigusaktide eelnõude koostamisel, menetlemisel ja ettevalmistamisel. Ühtlasi koordineerib Siseministeerium maavanemate poolt teostatavat riikliku järelevalvet.

Siseministeeriumi valitsemisalas olevate maavalitsuste põhitegevused on: maakorraldusalaste, maareformialaste, sotsiaal- ja tervishoiualaste, haridusalaste, noorsooalaste, kultuurialaste, spordialaste, regionaalarengualaste, planeeringualaste, ettevõtlusalaste, majandusalaste, ühistranspordialaste, rahvastiku toimingute alaste, perekonnaseisualaste, infrastruktuurialaste ja keskkonnaalaste ülesannete täitmine, regionaalse arengu programmide elluviimine, infosüsteemidealase koostöö korraldamine ja kriisireguleerimisalase tegevuse korraldamine ning Euroopa Liiduga seonduv riigisisene teavitustegevus maakonnas. Kõikide maavalitsuste

põhitegevuste sisusse kuuluvad ka järelvalve ja arendusvajaduste väljaselgitamine ning elluviimine.

- Haldus- ja asustusjaotuse ning kohanimekorralduse valdkonna eesmärk on haldus- ja asustusjaotuses toimivate muudatuste õigusaktidele vastavuse ning Eesti kohanimedele määramise ja ühtlustatud kasutamise tagamine.

3.2 Eesmärk: Kvaliteetsed isikuandmed

3.2.1 Indikaatorid:

Indikaator	Indikaatori suund ¹
1. Sisestatud arhiivsete perekonnaseisuaktide arv	Kasvab
2. Digiteeritud ja rahvastikuregistriga liidetud arhiivsete perekonnaseisuaktide arv	Kasvab
3. Rahvastikuregistrisse tehtavate päringute arv	Kasvab
4. Rahvastikuregistriga andmevahetuses olevate riikide arv	Kasvab

3.2.2 Meede: Rahvastiku toimingute alase töö korraldamine

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Rahvastiku toimingute alaste õigusaktide ajakohastamine	1. Õigusaktid on analüüsitud ja ajakohastatud 2. Siseministeriumile kooskõlastamiseks esitatud õigusaktide eelnõud on analüüsitud ja ettepanekud esitatud.
2. Perekonnasündmuste kõikne registreerimine	Sündmuste toimumise õigusliku tähendusega dokumenteerimine on tagatud, digiteeritud andmed on rahvastikuregistriga seostatud.
3. Perekonnaarhiivi säilitamine ja dokumentide väljastamine	Dokumentide säilimine inimeste teenindamiseks, rahvastikuregistris andmete parandamiseks, suhete loomiseks ja ajaloolise väärtuse hoidmiseks on tagatud. Inimestele on soovitud dokumendid väljastatud. Arhiiviruum viiakse vastavusse arhiveerimise süsteemiga.
4. Rahvastikuregistri täiendamine arhiivsete ja digiteeritud perekonnaseisudokumentidega	Rahvastikuregistris kvaliteetsed ja kontrollitud andmed (perekonnasündmuste dokumendid, suhted jne), riigiasutustes inimeste õiguslikult korrektne ja kiire teenindamine.
5. Arhiivsetele perekonnaseisudokumentidele õigusliku tähenduse andmine	Enne rahvastikuregistri loomist koostatud perekonnaseisudokumendid on kasutatavad kõikidel ametkondadel ilma inimeselt paberdokumenti nõudmata.
6. Perekonnasündmuste menetlusosa loomine ja käivitamine rahvastikuregistris	Kvaliteetsete perekonnaseisudokumentide koostamiseks on loodud infotehnoloogilised võimalused, inimesed saavad ametnikuga suhelda kohale tulemata.

¹ Indikaatori täpne väärtus konkreetseks aastaks nüüd ja edaspidi fikseeritakse vastava asutuse iga-aastases tegevuskavas. Indikaatori suund on määratud eelmise aasta väärtuse põhjal.

7. Järelevalve rahvastiku toimingute üle	Koostatud perekonnaseisudokumendid ja rahvastikuregistri vastavad andmed on kvaliteetsed
---	--

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU	5,5	5,7	6	6,5

3.2.3 Meede: **Rahvastikuregistri pidamine ja arendamine**

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Rahvastikuregistri pidamine	Töötav ja riiki isikuandmetega varustav register
2. Rahvastikuregistri arendamine	Tänapäevastele infotehnoloogilistele nõuetele ja õigusaktidele vastav register.
3. Rahvastikuregistri andmete kvaliteedi parandamine	Inimeste isikuandmed on tõesed.
4. Järelevalve rahvastikuregistri andmekasutajate üle	Rahvastikuregistri kasutajate poolt tehtud päringud on põhjendatud.
5. Koostöö ja andmevahetus teiste riikide rahvastikuregistriga	Eesti kodanikega välisriigis toimuvad sündmused on Eesti rahvastikuregistris.
6. Valimisnimekirjade ja valijakaartide koostamine	Valimiste tehniline õnnestumine 2009. (kohaliku omavalitsuse ja Euroopa Parlamendi valimised).
7. Andmevahetuse automatiseerimine ja laiendamine riigi teiste andmekogudega	Teised riigi registrid kasutavad isikuandmetena rahvastikuregistri andmeid.

Meetme maksumus (miljonit krooni)²:

	2008	2009	2010	2011
KOKKU	*	*	*	*

² Meetme maksumus sisaldub meetmes: rahvastiku ja regionaalala poliitika ja partnerlus

3.3 Eesmärk: Aktiivne kodanikuühiskond

3.3.1 Indikaatorid:

Indikaator	Indikaatori suund ³
1. Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni eesmärgid	Saavutatud
2. Kodanikualgatuse toetamise arengukava 2007-2010 tegevuste eesmärgid	Saavutatud
3. Omavalitsusametnike ja usuliste ühenduste esindajate muinsuskaitsealane koolitatus ja kompetentsus	Kasvab
4. Oikumeenilise tegevuse arendamiseks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise otstarbekus	Kasvab (auditiite käigus ei ole tõstatatud olulisi märkusi)

3.3.2 Meede: Kodanikuaktiivsuse ja –ühenduste toetamine

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Riikliku raamistiku ning tugistruktuuride loomine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni tegevuskava elluviimine on tagatud. 2. Kõiki ministereid hõlmav ja omavahel võrreldav vabühenduste praegusi rahastamise meetodeid kirjeldav andmestik on koostatud ning sellele tuginedes on välja töötatud rahastamise ühtsete põhimõtete kontseptsioon. 3. Rahastamisvõimaluste ja teenuste üleandmise tsentraalne andmebaas ja veebikeskkond on loodud 4. Valitsusasutuste ja kohaliku omavalitsuse ning nende hallatavate asutuste ülesannete kodanikuühendustele delegerimise võimaluste ja vajalikkuse analüüs. 5. Programm teenuste üleandmiseks ühenduste ja avaliku sektori ettevalmistamiseks ja sellealase teadlikkuse tõstmiseks välja töötatud.
2. Kodanikuaktiivsuse tõstmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kodanikualgatuse toetamise arengukava 2007 - 2009 meetmed on ellu viidud (seminar, trükised, piirkondlike koostöökogude loomine ja arendamine, uuringud, vabatahtliku tegevuse arengukava elluviimine, kodanikualgatuse teavituskampaania) 2. Vabatahtlik tegevus on toetatud. 3. Kodanike teadlikkus on tõusnud

³ Indikaatori täpne väärtus konkreetseks aastaks nüüd ja edaspidi fikseeritakse vastava asutuse iga-aastases tegevuskavas. Indikaatori suund on määratud eelmise aasta väärtuse põhjal.

	teavituskampaaniate läbiviimise kaudu
4. Kodanikuühiskonna toetamine	1. Toimiv Kodanikuühiskonna Sihtkapital ⁴ . 2. Toimiv kodanikuühiskonna osakond ⁵ .
5. Vabariigi Valitsuse ja kodanikeühenduste esindajate ühiskomisjoni töö koordineerimine	1. ÜK töö on korraldatud 2. ÜK tegevuse kokkuvõtte Vabariigi Valitsusele on esitatud.

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU	31,2	33,2	33,5	33,8

3.3.3 Meede: Riigi ja usuliste ühenduste vahelistes ühishuvides toimiv koostöö

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Riikliku programmi „Pühakodade säilitamine ja areng” elluviimises osalemine	Pühakodade säilitamise riikliku programmi nõukogu töös osaledes on antud eksperthinnanguid esitatud taotlustele, 2008-2009 finantseraldiste määramised on otsustatud (ekspertiiside, tehniliste projektide tellimine).
2. Looduslike pühapaikade arengukava väljatöötamises ja elluviimises osalemine	1. Looduslike pühapaikade arengukava (2007-2011) on välja töötatud ja esitatud Vabariigi Valitsusele. 2. Arengukava raames toimunud uuringuid on avalikkusele tutvustatud.
3. Vaimulikele täiendkoolituste korraldamine	1. Kaplanaadi täiendkoolituseks on riiklik koolitustellimus välja selgitatud. 2. Maakonniti on läbi viidud usulistele ühendustele muinsuskaitsealane koolitus. 3. Vaimulikele abielu sõlmimise õiguse saamiseks vajalik koolitus ja atesteerimine on läbi viidud.
4. Oikumeenilistes haridus- ja arendusprojektides osalemine	1. Kaardistatud on diakooniatöö korraldatus usulistes ühendustes. 2. Riigieelarveliste eraldistega on toetatud erinevate usuliste ühenduste haridus- ja arendusprojekte, sh pühamute parendustegevusi. 3. Osaletud on usuliste ühenduste temaatikaga seonduvates rahvusvahelistes ja siseriiklikes teadus- ning haridusprojektides.
5. Oikumeenilise tegevuse süvalaiendamine	1. Eesti Kirikute Nõukogu kaudu on toetatud erinevate konfessioonide oikumeenilisi projekte.

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU	21	24	28,5	29,5

⁴ Uus algatus

⁵ Uus algatus

3.4 Eesmärk: Tasakaalustatud ruumiline ja regionaalne areng

3.4.1 Indikaatorid:

Indikaator	Indikaatori suund
1. Regionaalse sisemajanduse koguprodukti maakondlik erinevus	Väheneb
2. Tööhõive määr maakondades	Kasvab
3. Keskmiste sissetulekute maakondlik erinevus	Väheneb
4. Harju maakonnas elava rahvastiku osatähtsus Eesti kogurahvastikust	Väheneb
5. Riigi regionaalpoliitiliste programmide ja toetusmeetmete spetsiifilised eesmärgid (määratletud programmdokumentides)	Saavutatud
6. Ettevõtjate rahulolu maakonna ettevõtluskeskkonnaga	Kasvab
7. Regionaalse ja omavalitsusliku haldustaseme planeerimisspetsialistidega komplekteeritus	Kasvab
8. Omavalitsuse osalus planeeringute sisulisel koostamisel	Kasvab
9. Eesti aegruumiline lähenemine Euroopa Liidu keskuste suhtes	Kiireneb
10. Eesti-sisene aegruumiline vahemaa	Väheneb

3.4.2 Meede: Regionaalarengu meetmete toetamine ja elluviimine

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Kohaliku ja regionaalse tasandi piireületava koostöö edendamisele suunatud Euroopa Liidu struktuuriabi programmide elluviimine	1. 2004-2006 programmide (Eesti-Läti-Vene IIIA, Lõuna-Soome ja Eesti IIIA, Läänemerepiirkonna IIIB, Põhjatsooni IIIC, INTERACT, URBACT) elluviimine on edukalt lõpetatud. 2. Euroopa territoriaalse koostöö 2007-2013 programmide (Eesti-Läti CBC, Eesti-Läti-Vene CBC, Kesk-Läänemere CBC, Läänemerepiirkonna TNC, üle-euroopaliste koostöövõrgustike IRC, INTERACT, URBACT) elluviimine kulgeb tõrgeteta.
2. Kohalikule ja regionaalarengule suunatud Euroopa Liidu struktuuriabi toetusmeetmete elluviimine	1. Riikliku arengukava 2004-2006 meetme 4.6 elluviimine on edukalt lõpetatud. 2. Elukeskkonna arendamise rakenduskava piirkondade tervikliku ja tasakaalustatud arengu prioriteedi elluviimine kulgeb tõrgeteta.
3. Riigi regionaalpoliitiliste toetusmeetmete ja –programmide	Riigi regionaalpoliitiliste toetusmeetmete ja –programmide elluviimine kulgeb tõrgeteta.

kavandamine ja elluviimine	<ul style="list-style-type: none"> - hasartmängumaksust regionaalsete investeringutoetuste andmise programm - kohaliku omaalgatuse programm - piirkondade konkurentsivõime tugevdamise väikeprojektide programm - piirkondliku arengu kavandamise programm - Setomaa programm - Vene viisade kompenseerimine - Kihnu programm - regionaalsete kolledžite arenguprogramm - hajaasustuse veeprogramm - füüsilistele isikutele majapidamiste elektrifitseerimise toetused⁶ - riigi tugi kohaliku omavalitsuse üksuste infoühiskonna arengule⁷.
4. Riigi regionaalarengu analüüsimine ja riigi regionaalpoliitika edendamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulaarsed regionaalarengu analüüsid ja regionaalpoliitika elluviimise ülevaated on koostatud⁸. 2. Riigi regionaalpoliitilised toetusmeetmed ja – programmid on adekvaatsed regionaalarengu probleemide lahendamiseks. 3. Regionaalpoliitika elluviimise õigusraamistik on ajakohastatud.
5. Norra-EMP finantsmehhanismi toetuskeemi „Kohaliku ja regionaalse arengu toetamine” elluviimine	Toetuskeemi spetsiifilised eesmärgid on saavutatud ja toetusvahendid ära kasutatud.
6. Brüsselisse Eesti Vabariigi alalise esindusse Euroopa Liidu juures regionaalarengu atašee lähetamine⁹	Euroopa Liidu regionaalpoliitika, samuti planeeringutealane ja teised kohaliku elu küsimusi puudutavad Euroopa Liidu poliitikad ning siseriiklik poliitika ja koostöö on paremini koordineeritud.

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU ¹⁰	1 203	1 466	1 700	1 700

⁶ Uus algatus

⁷ Uus algatus

⁸ Uus algatus

⁹ Uus algatus, kajastus ka arengukavas 2007-2009, kuid ei saanud vajalikku lisarahastamist

¹⁰ On arvestatud nii välisabi (tegevuskulud ja eraldised) kui ka riigitulude (tegevuskulud ja eraldised) osa

3.4.3. Meede: Maakondliku arendustegevuse toetamine

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Maakondliku arendustegevuse programmi elluviimine	Aktiivne ja eesmärgipärane arendustegevus maavalitsustes maakondade konkurentsivõime tugevdamiseks ja maakondade tasakaalustatud arengu saavutamiseks.
2. Maakondlike arenduskeskuste poolt kohalikule omavalitsusele ja mittetulundusühendustele suunatud tegevuste toetamine ja suunamine	Adekvaatne tugi kohalikule omavalitsusele ja mittetulundusühendustele arendusprojektide käivitamiseks ja elluviimiseks on kättesaadav igas maakonnakeskuses ¹¹ .
3. Maavalitsuste rahvusvahelistes organisatsioonides osalemise toetamine	Maavalitsused osalevad aktiivselt ja tulemuslikult rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides oma huvide esindamiseks ja parimate arenduskogemuste omandamiseks.

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU ¹²	28,9	30	32,8	34,4

3.4.4 Meede: Riigi ruumilise toimimise tagamine

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Planeerimisalaste õigusaktide ajakohastamine	1. Õigusaktid on analüüsitud ja ajakohastatud. 2. Siseministeriumile kooskõlastamiseks esitatud õigusaktide eelnõud on analüüsitud ja ettepanekud esitatud.
2. Üleriigilise planeeringu ajakohastamine	Kehtestatud üleriigiline planeering ja selle elluviimise tegevuskava.
3. Maakonnaplaneeringute koostamise koordineerimine	Maakonnaplaneeringu koostamine on algatatud, meetodika on välja töötatud, vajadusel seminarid ja koolitused läbi viidud.
4. Kohaliku omavalitsuse planeerimisalase tegevuse toetamine	1. Käivitatud on planeerimisalased pilootprojektid 2. Koostatud meetodikad, välja antud trükised, läbi viidud seminarid, õppereisid.
5. Osalemine rahvusvahelises planeerimisalases koostöös	Eesti huvid Euroopa Liidu, VASAB, CEMAT ja ESPON koostöös on esindatud ja arvestatud.

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU	1 239	708	713,3	719

¹¹ Uus algatus

¹² On arvestatud nii välisabi (investeeringud ja eraldised) kui ka riigitulude (eraldised) osa

---

3.5 Eesmärk: Toimiv regionaalne ja kohalik haldus

3.5.1 Indikaatorid:

Indikaator	Indikaatori suund
1. Kohaliku omavalitsuse üksuste tulubaas	Kasvab
2. Elanike rahulolu kohaliku omavalitsuse üksuste poolt pakutavate avalike teenustega	Kasvab
3. Kohalikes omavalitsustes teostatud auditite oluliste kriitiliste tähelepanekute ja märkuste arv ühe auditi kohta	Väheneb
4. Kohalike omavalitsuste haldussuutlikkus	Kasvab
5. Lapsehoiu infosüsteemi kasutatavate omavalitsuste arv	Kasvab
6. Elanike rahulolu maavalitsuse avalike teenustega	Kasvab
7. Riigikontrolli auditites maavalitsuste tegevuse kohta esitatud ettepanekute arv ühe auditi kohta	Väheneb
8. Maavalitsustele eraldatud tegevuskulude muutus võrrelduna eelnenud eelarveaasta tegevuskulude protsentides	Kasvab
9. Kohanimeregistrisse kantud kohanime arv	Kasvab
10. Kohanimeregistriga riskasutuses olevate andmebaaside arv	Kasvab
11. Geoinfosüsteemiga seotud kohanime arv	Kasvab
12. Digitaalset dokumendihaldust kasutatavate kohaliku omavalitsuse üksuste arv	Kasvab

3.5.2 Meede: Omavalitsuskorraldus

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Kohaliku omavalitsuse õigusaktide ajakohastamine	<p>1. Õigusaktid on analüüsitud ja ajakohastatud.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekspertarvamuste ja uuringute tellimine teadusasutustelt (sõlmitud koostöölepe Tartu Ülikooliga) KOKS¹³-i ja teiste õigusaktide osas - Kohaliku omavalitsuse funktsioonide maksumuse hindamine (Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava Inimressursi arendamise rakenduskava suuna „suurem haldusvõimekus” raames 1 milj) <p>2. Siseministeriumile kooskõlastamiseks esitatud õigusaktide eelnõud on analüüsitud ja ettepanekud esitatud.</p>
2. Kohaliku omavalitsuse tegevuste toetamine	<p>1. Kohaliku omavalitsuse ametnikele on antud asjakohast juriidilist nõu.</p> <p>2. Kohaliku omavalitsuse üksuste haldussuutlikkus on hinnatud.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohaliku omavalitsuse üksuste haldussuutlikkuse uuringu läbiviimine (Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava Inimressursi arendamise rakenduskava suuna „suurem haldusvõimekus” raames 1,5 milj) - Indikaatori „Elanike rahulolu kohaliku omavalitsuse üksuste poolt pakutavate avalike teenustega” kasutamine. Uuringu läbiviimine (1 000 küsitletavat, 10 küsimust) <p>3. Riigi ja kohalike omavalitsusliitude partnerluse ning omavalitsusliitude tugevnemise toetamine (uuringud, analüüsid jmt).</p>
3. Lapsehoiu infosüsteemi vastutav töötlemine	<p>1. Toimib läbipaistev ja tõhus avaliku sektori teenus: ühtne ja üleriigiline munitsipaal-laseadade ning alternatiivse (eralasteaed, lapsehoidja) lapsehoiu järjekorrasüsteem.</p> <p>2. Kättesaadav aktuaalne ülevaade lasteaia-, lapsehoiukohtadest, teenuste kasutamisest ja toetuste taotlemisest.</p>
4. Väikesaartega seonduvate tegevuste koordineerimine	<p>1. Väikesaartega seotud õigusraamistik on ajakohastatud.</p> <p>2. Väikesaarte arenguvajadused on välja selgitatud.</p> <p>3. Väikesaarte komisjoni tegevus on tagatud.</p>
5. Vabariigi Valitsuse ministeeriumidevahelise komisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste koordineerimine	<p>Vabariigi Valitsuse ministeeriumidevahelise komisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste protsess on koordineeritud, töödokumendid on ette valmistatud</p>

¹³ Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus

6. Euroopa Nõukogu ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide töös osalemine	1. Eesti huvid on esindatud Euroopa Nõukogu kohaliku ja regionaalse demokraatia järelevalvekomitee (CDLR) töögruppide töös. 2. Eesti omavalitsus-, regionaalhaldussüsteemi ning kodanikuühiskonna-alased analüüsid ja ülevaated on koostatud.
7. Üleriigiliste omavalitsusliitude arengu toetamine	1. Üleriigilistele omavalitsusliitudele omavalitsuste huvide esindamiseks üle-euroopalistes koostöövõrgustikes, sh arengukoostöös osalemiseks, riigieelarveliste vahendite eraldamise põhimõtted kinnitatud ja lepingud ette valmistatud. 2. Lepingutega ettenähtud tegevused ellu viidud. 3. Üleriigiliste omavalitsusliitude nõustamine väliskoostöö alal on korraldatud. Omavalitsusametnike esindajad Euroopa Liidu institutsioonidesse nimetatud, vastavad Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõud koostatud.
8. Arengukoostöö eesmärkide toetamine kohaliku omavalitsuse ja regionaalala valdkonnas	Arengukoostöö projektid vastavalt koostöölepingutes seatud prioriteetidele koostatud, tegevused läbi viidud. Välisministeeriumile esitatavate arengukoostöö projektide kaasfinantseerimine (minimaalselt 20% projekti maksumusest) ja koostöölepete elluviimine.
9. Kohaliku omavalitsuse dokumendihalduse arendamine¹⁴	Kohalikul omavalitsusel on digitaalne dokumendiregister. Riigi dokumendivahetuskeskuse kasutamine on efektiivselt rakendunud (sh ette nähtud sihtotstarbeline eraldi kohaliku omavalitsuse üksustele, kus puudub dokumendihalduse süsteem).

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU	17,6	15,9	15,8	15,8

3.5.3 Meede: **Regionaalhalduse korraldus**

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Maakorraldusalaste ülesannete täitmine	Tagatud on riigi huvide esindatus maakorraldustoimingute läbiviimisel.
2. Maa- ja omandireformialaste ülesannete täitmine	1. Maa- ja omandireformi lõpuleviimine - täiendavad maareformialased toimingud teostatud. 2. Reformimata riigimaa osatähtsuse vähenemine. 3. Maainfosüsteemi arendus ja toimimine tagatud. 4. Riigi osalus maaparandusühistutes on tagatud. 5. Kvaliteetsem klienditeenindus.

¹⁴ Uus algatus

3. Sotsiaalalaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suurenenud sotsiaalne turvalisus. 2. Tagatud on riiklike sotsiaalhoolekandeteenuste osutamine. 3. Ellu on viidud riiklikud sotsiaalprogrammid. 4. Surnukehade transport korraldatud.
4. Tervishoiualaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elanikele on tagatud perearstiabi kättesaadavus. 2. Ellu on viidud tervise-edenduslikud programmid. 3. Tallinna linnas on tervise-edendus korraldatud.
5. Haridusalaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Välishindamisega seotud korralduslikud toimingud on teostatud. 2. Haridusasutuste tegevuse koordineerimine on tagatud. 3. Haridusüritused on läbi viidud.
6. Noorsooalaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Noorsooprogrammid on ellu viidud. 2. Noorte teavitus ja nõustamine on korraldatud. 3. Alaealiste komisjoni töö on tagatud. 4. Noorsooüritused on läbi viidud.
7. Kultuurialaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuurialased tegevused ja projektid on koordineeritud ning läbi viidud. 2. Toetatud on kultuuri- ja ajaloolise omapära ning traditsioonide säilitamist. 3. Kultuuriüritused on läbi viidud.
8. Spordialaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spordialased tegevused ja projektid on koordineeritud ning läbi viidud. 2. Spordiüritused on läbi viidud.
9. Regionaalarengualaste ülesannete täitmine	Tasakaalustatud elu- ja ettevõtluskeskkonna tagamiseks on maakonna arengusuunad, investeringu- ja arenguvajadused määratud
10. Planeeringualaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maakonnaplaneeringud on kehtestatud. 2. Kohaliku omavalitsuse planeerimisalaseid tegevusi on toetatud – ette nähtud investeeringud tarkvara uuenduseks ja plotterite soetamiseks¹⁵.
11. Euroopa Liiduga seonduv riigisisene teavitustegevus	Isikud on teavitatud Euroopa Liidu aluspõhimõtetest ja peamistest poliitikatest, institutsioonidest ja rahastamisvõimalustest.
12. Regionaalarengu programmide elluviimine	Regionaalarengu programmide administreerimine.
13. Ettevõtlus- ja turismialaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ettevõtlus- ja turismialane arendustegevus on suunatud vastavalt maakonna arengudokumentidele 2. Osaletakse ettevõtluse tugi- ja arendusvõrgustikus.
14. Infrastruktuurialaste ülesannete täitmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Riiklikusse teehooldekavasse on esitatud maakondlikud eelistused. 2. Välja on selgitatud maakondlikud vajadused

¹⁵ Varasematel aastatel 1 500 000 EEK Siseministeeriumi eelarves regionaalministri real

	<p>tehnilise infrastruktuuri investeeringuteks.</p> <p>3. Tagatud on lairibaühenduse kättesaadavus maapiirkondades.</p>
15. Majandusalaste ülesannete täitmine	<p>1. Täiendavad energiavajadused on välja selgitatud ja lahendused välja pakutud.</p> <p>2. Toetatud on energiasäästu ja alternatiivenergia projekte.</p>
16. Ühistranspordialaste ülesannete täitmine	<p>1. Reisijatevedu on analüüsitud ja optimeeritud.</p> <p>- maavalitsuse ühistranspordialaste ülesannete täitmiseks ametikohad loodud ja uuringud teostatud</p> <p>2. Maakonnas on tagatud reisijateveo teenuse osutamine.</p>
17. Perekonnaseisualaste ülesannete täitmine	<p>1. Perekonnasündmustega seotud avalike teenuste osutamine on tagatud.</p> <p>2. Perekonnasündmustele on antud õiguslik tähendus, sündmused on dokumenteeritud, tagatud on arhiivsete perekonnaseisuaktide säilimine.</p>
18. Rahvastiku toimingute alaste ülesannete täitmine	<p>Tagatud on arhiivsete andmete hõive nende elektroonse kasutamise eesmärgil.</p>
19. Infosüsteemidealase koostöö korraldamine	<p>1. Maavalitsuse IT-alane arendustegevus toimib.</p> <p>2. X-tee infrastruktuur on maakonnas tagatud.</p> <p>3. Kohalikud ja regionaalsed e-teenused on välja arendatud.</p> <p>4. Toimib maakonna IT-alase tegevuse koordineerimine. Maakonna IT-alase tegevuse koordineerimiseks ametikoht loodud.</p>
20. Kriisireguleerimisalase tegevuse korraldamine	<p>1. Maakonna riskianalüüs on aktualiseeritud ja kriisireguleerimisplaan on rakendatav.</p> <p>2. Kriisireguleerimisstruktuuride valmisolek on tagatud. Maavalitsuste kriisireguleerimisalase tegevuse korraldamiseks ametikoht loodud.</p>
21. Keskkonnavalaste ülesannete täitmine	<p>1. Reguleeritud on veeliikluse ohutus sise- ja piiriveekogudel.</p> <p>2. On tagatud jäätmehoolduseeskirjade ja -kavade vastavus maakonna vajadustele ja keskkonnanõuetele. Maavalitsuste keskkonnavalaste ülesannete täitmiseks ametikoht loodud.</p>

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU ¹⁶	340,8	342,2	339,9	360,7

¹⁶ Summa ei kajasta välisabi ja kaasfinantseerimist ning kõiki eraldisi

3.5.4 Meede: Haldus- ja asustusjaotus ning kohanimekorraldus

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise toetamine	Liitumist soovivaid kohaliku omavalitsuse üksusi on nõustatud ja dokumentatsiooni vormistamisele kaasa aidatud.
2. Haldusüksuse nime ja piiride ning asustusüksuse nime, liigi ja lahkmejoonte muutmise koordineerimine	Asustusjaotuse nimed, liigid ja lahkmejoonte muutmise otsused on ette valmistatud.
3. Kohanimeregistri vastutava töötleja ülesande täitmine	Kohanimeregistri pidamise põhimäärusest tulenevad ülesanded, sh eelarve ja lähteülesannete koostamine, järelevalve teostamine, nõustamine on täidetud.
4. Kohanimeregistri arendamine	1. Kohanimeregister vastab tänapäevastele IKT nõuetele ja võimalustele. 2. On loodud võimalus kohanimede visualiseerimiseks kaardirakendusel.
5. Kohanimeregistri andmete kvaliteedi parandamine	1. Kohanimeregistri andmed on usaldusväärsed. 2. Registrisse kantud kohanimed on aktuaalsed.
6. Kohanimakasutuse-alaste tegevuste koordineerimine	1. Kohanimakasutusega seotud õigusraamistik on ajakohastatud. 2. Kohanimemäärajad on koolitatud. 3. Kohanimenõukogu tegevus on tagatud. 4. ÜRO kohanimetähtsuse grupis on Eesti huvid esindatud.

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU	4,9	10,9	1	1

3.5.5 Meede: Rahvastiku ja regionaalala poliitika ning partnerlus

Tegevus	Vahetu tulemus
1. Rahvastiku ja regionaalala poliitika kujundamises, väljatöötamises osalemine ning tegevusvaldkonna raames koostöö arendamine	1. Tegevusvaldkonna strateegiliste eesmärkide täitmiseks toimuv tegevus vastab rahvusvahelistes ja siseriiklikes dokumentides ning õigusaktides sätestatule. 2. Asjakohased õigusaktid ja dokumendid on analüüsitud ja ajakohastatud.
2. Erakondade toetamine	Erakondadele on sihtotstarbeline eraldi riigieelarvest üle kantud.

Meetme maksumus (miljonit krooni):

	2008	2009	2010	2011
KOKKU	149,7	168,6	157,8	175